

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

16 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte
judecători

GORDILĂ Nicolae
CATAN Liliana
GUZUN Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul-șef interimar al procuraturii UTA Găgăuzia, Caraivan Ruslan, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 30 ianuarie 2018, în cauza penală privindu-l pe

CRECIUNEL Nicolae XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 14.03.2017 – 21.09.2017;

Instanța de apel: 19.10.2017 – 30.01.2018;

Instanța de recurs: 20.04.2018 – 16.05.2018.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cimișlia, sediul central din 21 septembrie 2017, s-a admis plîngerea înaintată de avocatul Stănescu V. în numele inculpatului Creciunel N., în temeiul art. 299¹, 313 Cod de procedură penală privind anularea ordonanței procurorului-șef al procuraturii r-lui Cimișlia, Mocanu S., din 01 martie 2017, prin care s-a anulat ordonanța procurorului în procuratura r-lui Cimișlia, Borodin Al. din 17 august 2016 privind scoaterea de sub urmărire penală a bănuitului Creciunel N., ca întemeiată.

De asemenea, a fost anulată ordonanța procurorului-șef al procuraturii r-lui Cimișlia, Mocanu S., din 01 martie 2017, prin care s-a dispus anularea ordonanței procurorului în procuratura r-lui Cimișlia, Borodin Al., din 17 august 2016 privind scoaterea de sub urmărire penală a bănuitului Creciunel N.

În continuare, s-a dispus încetarea procesului penal în privința lui Creciunel N. conform art. 264 alin.(4) Cod penal, în legătură cu existența unei hotărâri a organului de urmărire

penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de scoatere a bănuitului de sub urmărire penală.

Cheltuielile judiciare în sumă de 3677 lei suportate pentru efectuarea expertizei judiciare nr. 1399 din 23.01.2017, s-a dispus a fi trecute în contul statului.

2. Potrivit rechizitoriului lui Creciunel N. i-a fost înaintată învinuirea pentru faptul că, la 16 aprilie 2016, aproximativ la ora 05:00, manifestând imprudență criminală și încălcând regulile de securitate a circulației rutiere și de exploatare a mijlocului de transport, încălcând prevederile pct. 14 din Regulamentul Circulație Rutiere (R.C.R.), care interzice conducătorului de vehicul să conducă vehicolul dacă a consumat băuturi alcoolice, droguri sau alte substanțe contraindicate conducerii, fără să posede permis de conducere și dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul, prin ce a încălcat și pct. 10 subpct. 2) din R.C.R., care obligă persoana care conduce un autovehicul să posede permisul de conducere pentru categoria din care face parte autovehicolul condus, a condus, în stare de ebrietate alcoolică automobilul de model „Hyundai Accent” cu n/î CM AL 345, înregistrat după cet. Burac M., locuitor al or. Cimișlia, str. A. Sciusev, nr. 28, având în calitate de pasageri pe cetățenii Blaja Vl. și Sofronovici R., deplasându-se pe traseul M-3 Chișinău-Cimișlia-Vulcănești, din direcția s. Mihailovca, r-nul Cimișlia în direcția centrului or. Cimișlia, pe str. Suveranității din or. Cimișlia, la km 65, fără a lua în considerație condițiile și starea rutieră, ignorând astfel prevederile pct. 45 subpct. 1) lit-le a), b), c) și d) din Regulile circulației rutiere, care obligă conducătorul de vehicul să conducă vehicolul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehicolului și particularitățile încărcăturii: de situația rutieră, și cerințele pct. 39 subpunctul 1) din Regulamentul circulației rutiere care obligă conducătorul de vehicol înaintea începerii deplasării, reîncolonării sau alte schimbări a direcției de mers, să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic, nu a manifest prudență sporită și n-a redus viteza pînă la limita, care i-ar fi asigurat securitatea circulației în situația concretă, nu s-a isprăvit cu conducerea automobilului și s-a tamponat în bordura de partea dreaptă a traseului, după care a derapat de pe traseu în canalul de scurgere a apelor.

În procesul derapării, automobilul s-a inversat pe partea dreaptă și parțial acoperișul caroseriei în canalul de scurgerea apelor, în rezultat pasagerul Sofronovici R. a nimerit cu partea superioară a corpului în lichidul din canal și a decedat pe loc.

Conform raportului de constatare medico-legală nr. 76 C din 16 aprilie 2016 moartea lui Sofronovici R., de 35 ani, a survenit în urma asfixiei mecanice, înecului, ce se confirmă prin datele cercetării cadavrului. La examinarea medico-legală a cadavrului au fost depistate leziuni corporale sub formă de 2 echimoze pe gât dreapta și una pe cotul drept, ce se califică ca vătămare corporală neînsemnată și careva influență asupra survenirii morții n-a avut.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, acțiunile lui Creciunel N., de către partea acuzării au fost încadrate în baza prevederilor art. 264 alin.(4) din Codul penal, după indicii calificativi: *încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către o persoană care conduce mijloace de transport, încălcare care a provocat decesul unei persoane, săvârșită în stare de ebrietate.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de încetare, în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea parțială a sentinței contestate, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei hotărâri noi potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Creciunel N. să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (4) Cod penal și să-i fie stabilită pedeapsa de 5 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, iar în temeiul art. 227-229 Cod de procedură penală, să se dispună încasarea de la inculpatul a cheltuielilor judiciare în sumă totală de 3677 lei, suportate de stat pentru efectuarea expertizelor judiciare.

Apelantul, invocând circumstanțele de fapt ale cauzei, a menționat că prima instanță corect a determinat că vina inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 264 alin. (4) Cod penal a fost dovedită pe deplin, însă în ceea ce privește încetarea procesului penal în privința lui Creciunel N., consideră sentința ilegală și neîntemeiată.

Cauza penală nr. 2016400177 în privința lui Creciunel N., pe art. 264 alin. (4) Cod penal a fost pornită la 18 aprilie 2016, iar prin ordonanța din 17 mai 2016, Creciunel N. a fost recunoscut în calitate de bănuit.

Prin ordonanța procurorului din 17 august 2016 bănuitul Creciunel N. a fost scos de sub urmărire penală în legătură cu faptul expirării termenului de 3 luni de menținere a persoanei în calitate de bănuit.

La 27 februarie 2017 cauza penală a parvenit în procuratura r-lui Cimișlia cu propunerea de a pune sub învinuire a lui cet. Creciunel N. pe art. 264 alin. (4) Cod penal și de a finisa, urmărirea penală. Prin ordonanța procurorului-șef al Procuraturii r-lui Cimișlia din 01 martie 2017 s-a dispus anularea ordonanței procurorului în procuratura r-lui Cimișlia din 17.08.2016 privind scoaterea de sub urmărire penală a bănuitului Creciunel N.

La 10 martie 2017 urmărirea penală pe cauza dată a fost finisată, iar la 13 martie 2017 a fost remisă spre examinare în instanța de judecată.

În ședința de judecată pe cauza penală de învinuire a lui Creciunel N. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (4) Cod penal, avocatul inculpatului, Stănescu V., a înaintat o plângere prin care solicită declararea nulității ordonanței procurorului din 01 martie 2017, prin care s-a anulat ordonanța privind scoaterea de sub urmărire penală a lui Creciunel N. din 17 august 2016, pe motiv că aceasta a fost emisă cu încălcarea împuternicirilor, deoarece prin Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr 12 din 14 mai 2015 privind excepția de neconstituționalitate a art.287 alin. (1) CPP s-a declarat neconstituțional alin. (1) art. 287 Cod de procedură penală, care prevedea că *procurorul ierarhic superior*

putea sa dispună reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale, sau după scoaterea persoanei de sub urmărire penală, dacă, ulterior se constată că nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestei măsuri sau că a dispărut circumstanța pe care se întemeia încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire, iar potrivit modificărilor operate la alin. (2) art. 287 Cod de procedură penală, reluarea urmăririi penale se dispune de către judecătorul de instrucție în temeiul demersului procurorului sau în cazul admiterii plîngerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire penală.

Apelantul a menționat că instanța de judecată eronat a întemeiat decizia de anulare a ordonanței din 01 martie 2017 și a încetat procesul, invocînd că în cazul dat nu existau temeiuri pentru redeschiderea cauzei penale în sensul Convenției Europene, și anume: 1) existența faptelor noi sau recent descoperite și 2) existența unui viciu fundamental. Iar martorii audiați de organul de urmărire penală ulterior scoaterii de sub urmărire penală a lui Creciunel N. și expertiza judiciară nr.1399 CNEJ și nr.287CML din 23 ianuarie 2017 nu constituie fapte noi sau fapte recent descoperite, deoarece nu au scos la iveală fapte noi, care nu erau cunoscute organului de urmărire penală până la momentul scoaterii bănuitului de sub urmărire penală.

În opinia procurorului instanța de fond a dat o apreciere subiectivă cererii apărătorului și inculpatului referitor la anularea ordonanței din 01 martie 2017, astfel pronunțînd o sentință care este contrară legii.

În condițiile date, pornind de la faptul că, după emiterea ordonanței de scoatere a lui Crăciunel N. de sub urmărire penală (17.08.2016) și abrogarea ordonanței de către procurorul ierarhic superior (01.03.2017), au apărut fapte noi, iar soluția procurorului din 17 august 2016 este afectată de vicii fundamentale, aceasta a fost pasibilă anulării.

Or, după scoaterea de sub urmărire penală a bănuitului au fost audiați mai mulți martori: Codreanu N., Șterbeț V., Duica A., Gorodețchi D., Cazacu H., Cigolea Al., declarațiile cărora constituie fapte noi asupra împrejurărilor în care a fost comisă infracțiunea și constatarea de către lucrătorii medicali Codreanu N. și Șterbeț V. a faptului decesului lui Sofronovici R. în același timp, declarațiile anume a acestor martori au fost puse de către instanța de judecată la baza sentinței pronunțate la 21.08.2017 în privința lui Creciunel N., apreciind că prin declarațiile martorilor menționați, prin declarațiile succesului părții vătămate decedate, altor materiale din dosar, vina inculpatului în comiterea infracțiunii, ce i se aduce în îvinuire, este dovedită pe deplin.

Totodată, prin expertizele judiciare nr 139 și nr.287 au fost constatate fapte noi, în determinarea împrejurărilor, în care a fost comisă infracțiunea, și anume, constatarea cauzei morții, vătămărilor corporale, ceea ce denotă că principiul non bis in idem nu este aplicabil speței date.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 30 ianuarie 2018, apelul procurorului a fost respins, ca nefondat, cu menținerea sentinței de încetare, fără careva modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că consideră sentința corectă și legală, menționând că, în cadrul examinării cauzei, procurorul a făcut trimitere la prevederile art. 53¹ Cod de procedură penală, unde în alin. (1) lit. d) este indicat că procurorul ierarhic superior este în drept să anuleze total sau parțial, modifice sau completeze prin ordonanța motivată actele procurorului ierarhic inferior și a ofițerului de urmărire penală, însă specifică că art. 287 Cod de procedură penală, unde sunt indicate drepturile generale ale procurorului, este o normă specială, care reglementează procedura de anulare a unor anumite acte ale procurorului ierarhic inferior, care constă în faptul, că procurorul dispune de drepturi de a înainta demers judecătorului de instrucție. El este lipsit de dreptul de a anula ordonanța de încetare și de scoatere a persoanei de sub urmărire penală, motiv din care consideră, că procurorul nu a avut dreptul să anuleze ordonanța.

Dacă el considera, că au apărut careva fapte noi sau recente descoperite sau un viciu fundamental, el urma să înainteze un demers către judecătorul de instrucție și în cazul prezentării probelor, precum că într-adevăr motivele pe care el le invocă, sunt legale, decizia urma să fie luată de către judecătorul de instrucție. În cazul dat, s-a constatat că procurorul a ieșit din limitele competenței stabilite nu prin prisma art.53¹, care este o normă generală, dar prin art. 287 alin. (2) Cod de procedură penală, care este o normă specială și de care procurorul urma să se conducă în cazul dat.

Astfel, instanța de apel a apreciat că legal și întemeiat s-a dispus admiterea plângerii înaintată de avocatul Stănescu V. în interesele inculpatului Creciunel N., în temeiul art. 299/1 și 313 Cod de procedură penală privind anularea ordonanței din 01 martie 2017, ca întemeiată.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul a contestat-o cu recurs ordinar, prin care solicită casarea parțială a acesteia, în partea ce ține de încasarea cheltuielilor judiciare suportate de stat la instrumentarea acestei cauze în sumă de 3677 lei, de la inculpatul Creciunel N.

Procurorul indică în cererea de recurs că, potrivit prevederilor art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală *„Cheltuieli judiciare sînt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal”*. Dispoziția art. 227 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, prevede că *„cheltuielile judiciare cuprind sumele plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali.”* Conform art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală *„cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate”*.

Totodată, legislatorul a expus suficient de clar în art. 229 Cod de procedură penală obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat.

În afară de aceasta, partea acuzării menționează că prin modificările recente operate în legea procesual-penală, alin. (2) din art. 143 Cod de procedură penală au fost abrogate, ceea ce încă o dată în plus confirmă faptul că cheltuielile de judecată urmează a fi puse în sarcina inculpatului.

În drept, recurentul își întemeiază cererea pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procuror, în baza materialelor din dosar și raportat la criticele recurentului, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele motive.

Soluția de inadmisibilitate a recursului depus de procuror se întemeiază, *în drept*, pe dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, potrivit căreia instanța examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că cererea este vădit neîntemeiată.

Dispoziția art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală prevede că instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și argumentate corespunzător de către recurent. Prin urmare, recursul este declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat, atunci când titularul acestuia invocă în cerere temeiuri care în mod evident nu sunt subsecvente circumstanțelor cauzei, sau când argumentele formulate de recurent nu au un fundament juridic.

Reieșind din criticele expuse de procuror, se constată că acesta contestă decizia instanței de apel, de altfel și soluția primei instanțe, în exclusivitate din considerentul că instanțele nu au admis demersul părții acuzării de a dispune încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpat în cuantum de 3677 lei, suportate de stat pentru instrumentarea acestui dosar.

Față de cele ce preced, Colegiul ține să noteze că găsește vădit nefondată revendicarea procurorului în partea ce ține de pretinsa încălcare admisă de instanța de apel, prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, privitor la neîncasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului pentru efectuarea expertizelor judiciare, dat fiind că, plățile necesare pentru efectuarea unor atare acțiuni procesuale urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat, nu din contul inculpatului.

În același context, se evidențiază că, potrivit art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art.142 alin.(2) din Codul de procedură penală. Excepția despre care ne relevă legiuitorul cuprinsă în art. 142 Cod de procedură penală, nu este incidentă cauzei date.

Din materialele dosarului se atestă că, expertizele judiciare nr. 1399 și nr. 287 din 23.01.2017 au fost ordonate de OSUP al SUP a IP Cimișlia, Ciubotaru A., în vederea

constatării mai multor circumstanțe legate de accidentul rutier și survenirea decesului lui Sofronovici R. (*a se vedea f.d.48, vol. I*)

Prin urmare, corect instanțele de fond au statuat asupra faptului că, plata pentru efectuarea expertizelor judiciare în sumă de 3677 lei, urmează a fi încasată din contul bugetului de stat, dar nu a inculpatului Creciunel N., după cum pretinde procurorul.

Pe lângă acestea, se remarcă că, conform art.229 alin.(1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului, ceea ce denotă faptul că, legea nu stabilește că, în exclusivitate la plata cheltuielilor este ținut doar inculpatul.

Mai mult ca atât, corect procurorul a evidențiat în cererea de recurs despre aceea că, au fost operate modificări în art. 143 Cod de procedură penală, fiind abrogat alin. (2) al acestui articol, însă faptul dat nicidecum nu presupune că, cheltuielile judiciare suportate de stat pentru efectuarea expertizelor judiciare urmează a fi încasate din contul inculpatului, întrucât o atare prevedere legală expresă, în legea procesual-penală lipsește.

Din ansamblul considerentelor care preced, se conchide că cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizelor nominalizate supra urmează a fi acoperite de bugetul de stat, acestea neputând face obiectul unei rambursări din partea inculpatului, în cazul în care acesta nu a fost ordonatorul unor atare acțiuni procesuale.

Avînd în vedere cele expuse, instanța de recurs conchide că, în prezenta cauză nu se constată admiterea erorilor de drept semnalate de recurent și prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, iar la judecarea acestei cauze în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărîre legală și întemeiată, neexistînd vreun temei pentru admiterea recursului în sensul declarat de procuror.

8. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul-șef interimar al procuraturii UTA Găgăuzia, Caraivan Ruslan, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 30 ianuarie 2018, în cauza penală privindu-l pe Creciunel Nicolae XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 13 iunie 2018.

Președinte

GORDILĂ Nicolae

Judecător

CATAN Liliana

Judecător

GUZUN Ion